

Statsminister Trygve Bratteli.

1. mai i Molde.

Manuskript, utdrag.

Gjennom hele dette århundre er dagen 1. mai milepeler i det jevne folks strid for rett og likestilling i samfunnet. Når vi i dag kan feire dagen i vårt land med fredelige demonstrasjoner, går våre tanker til de millioner som rundt i alle verdensdeler må føre en ganske annerledes dramatisk kamp for sin rett til frihet og liv.

De siste år har gitt hele verden dyre lærdommer som alle bør gi akt på. Samfunnsformer og politiske styreformers kan ikke konstrueres på noen steder og forseres inn på folkeslag med andre livsformer og en annen fortid enn vi kjenner fra den industrialiserte verden.

Det er det dypeste alvor at hvert folk må ha rett til å forme sin egen skjebne og sin egen framtid. Det har i dette århundre vært uhyggelige eksempler på at stater har satt seg ut over dette. Det har påført folkeslag uhørte lidelser, og det har påført etablerte makter skam og skade.

Vi kan vel nå gå ut fra at den 30 års ulykksalige krig og borgerkrig i Indo-Kina endelig har tatt slutt.

Den har kostet en million menneskeliv og ufattelige lidelser og ødeleggelse. Folkene der vil nå stå overfor enorme oppgaver med å bygge landet opp og legge grunnen for et fredelig liv. De bør nå lære den industrialiserte verden å kjenne på en annen måte enn i disse 30 årene. Det må være en viktig internasjonal oppgave å bidra til landets fredelige oppbygging. Bare det folk som er der, kan forme landets framtid. Ingen kan diktere dem utenfra hvordan de skal leve sitt liv. Dette må være den mest innlysende lærdom av dette bedrøvelige kapittel i vår generasjons historie. Den samme lærdom bør alle land trekke på andre områder som knuges under væpnet strid og undertrykkelse.

De frigjorte områder i Afrika og det endelige forløp av intervensjonene i Indo-Kina, er et varsel til autoritære regimer overalt i verden. Må de se skriften på veggen. Og til undertrykte folkeslag vil frigjøringen gi nytt livsmot.

Vi har hatt politisk mørke flekker nærmere vårt hjemland. Vi gleder oss over den demokratiske manifestasjon som valget i Portugal var. Vi har tillit til at våre venner i Portugal har kraft og visdom til å sørge for at det blir et reelt demokrati som skal følge etter det sprenge diktatur i Portugal. Vi håper også at demokratiske krefter vil bli bestemmende i den videre utviklingen i Hellas og i Tyrkia.

Vår holdning til vårt land er ikke at det er ført fram til en fullendt form. Vi tror ikke det er slik at i dette landet har det vært en rik utvikling, men nå er den fullbyrdet.

Vi er stolte over at vi her i landet har funnet vegen til en fredelig forandringenes utvikling. År etter år, tiår etter tiår, slektledd etter slektledd er dette landet bygget ut slik at det har blitt stadig bedre og tryggere for brede folkemasser å leve her.

Denne fredelige forandringenes veg er vår veg også inn til en bedre framtid. Når vi ser hvordan millioner av mennesker kjemper og lider så mange steder rundt i verden, burde vi lett kunne erkjenne hvor verdifullt det er med den demokratiets veg vi har kunnet gå for å forme et moderne samfunn.

Vi har kunnet gjøre dette fordi de store folkegrupper har samlet seg i sterke organisasjoner. Og fordi store folkegrupper i bygd og by har hatt evnen til å samle seg i et felles parti av tilstrekkelig styrke. Det har gitt makt til å verne og utvikle demokratiet, og til å sikre en reformtakt som har hatt tilstrekkelig tilslutning. Dette har vært den aktive vegen fra fortidens fattigdom til dagens norske samfunn.

Vi skal videre. Og den vegen er ikke trygget. Det politiske liv er i dag i stor grad preget av oppsplitting og delvis av lede.

En bred samling om den demokratiske arbeiderbevegelsen er den eneste sikre veg til å trygge det norske demokratiet og en fortsatt planfast reformpolitikk.

Det er for dette vi nå må mobilisere ansvarsbevisste mennesker av alle aldre og i alle landsdeler. Den første politiske prøven vil bli valgene i september - valg i kommunene og fylkene.

Vi som lever i dag, har fått en dyr arv å forvalte. Det er et felles ansvar å ta vare på den og bygge videre på den. Det er maidagens bud om solidaritet i praktisk politikk som i de kommende måneder skal stå sin prøve.